

'Bahçede kış budaması'

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.03.2022 Брой: 3/2022

Yumuşak çekirdekli meyve türleri için budama, ağaçların kış dinlenme döneminde yapılır, ancak sert çekirdekli meyve türleri için bu sakıncalıdır, çünkü bunlar yaralanmalara karşı daha hassastır – zamlı akıntısı eşlik eden kanser ve nekrozlar oluşur. Yaralar, çeşitli hastalık etmenleri için açık bir giriş kapısıdır. Budamaya yumuşak çekirdekli türlerle başlanır, sert çekirdekli meyveler ise dönemin sonuna – Mart ayına bırakılır, şeftaliler ise tomurcuk oluşumu aşamasında, çiçeklenmeden hemen önce budanır.

Sert çekirdekli meyve türleri için, birbirini kesen dalların çıkarılmasıyla gevşek bir taç oluşturmak da çok önemlidir. İyi hava sirkülasyonu ve nem tutulumunun olmaması, delikli yaprak lekesi, çiçek yanıklığı ve meyve kahverengi çürüklüğü gibi enfeksiyonlar için uygun koşulların oluşmasını engeller.

kahverengi kuyruklu güve (Euproctis chrysorrhoea L.) tırtılları

Hastalıklı, kanserli, herhangi bir doğal olmayan şişlikler ve süpürge otu (çoğunlukla erikte görülen, süpürgeyi andıran yoğun ancak ince dallar) bulunan sürgün ve dalların çıkarılması için hijyenik budama devam eder. Kahverengi kuyruklu güve (*Euproctis chrysorrhoea* L.) ve alıç kelebeği (*Aporia crataegi*) tırtıllarının yuvaları kesilerek çıkarılır. Genellikle dalların uçlarında ve taşların çevresinde, ağlarla birbirine örülmüş yapraklardan oluşmuş halde bulunurlar. Bu budamalar sırasında, çadır tırtılı (*Malacosoma neustria* L.) yumurtaları açıkça görülebilir; kelebek tarafından ince dalların etrafına spiral şeklinde bırakılırlar ve yan yana yapışmış çok sayıda grimsi yumurtadan oluşan küçük bir halkaya benzerler. Ağaç gövdelerindeki gypsy moth (*Lymantria dispar*) yumurta kümeleri de kazınır. Kazıma sonrası oluşan yara yerlerinin, özel bir meyve ağacı yara macunu ile kapatılması en iyisidir.

Budama sırasında, külleme ile enfekte olmuş elma tomurcukları ve sürgünleri, dip kısımlarından kesilerek çıkarılır. Hasta tomurcuklar sağlıklılarından kolayca ayırt edilir – daha sivri ve daha açıktırlar ve bir yıllık sürgünler beyazımsı küflü bir tabaka ile kaplıdır. Kısalmış boğum araları ve ölü bir uçları vardır. Dallar bir kez daha kontrol edilir ve birçok enfeksiyonun taşıyıcısı olan kalan mumyalaşmış meyveler çıkarılır. Elma ve erikte özellikle dip sürgünleri budanmalıdır, çünkü bazı zararlılar onların üzerinde kışı geçirir.

yumuşak çekirdekli meyve türlerinde ateş yanıklığı enfeksiyonu

Yumuşak çekirdekli meyve türlerinde ateş yanıklığı enfeksiyonu tespit edilmesi durumunda budama, dinlenme döneminde (Aralık, Ocak ve Şubat ayları) kuru havada yapılır. Hasta dallar, enfeksiyon bölgesinin yaklaşık 70 cm altından kesilir ve bahçeden uzaklaştırıldıktan sonra yakılır. Budama aletleri %10 çamaşır suyu, formalin veya metil alkol ile dezenfekte edilmelidir.

Budamadan hemen sonra, çapı 2.5 cm'den büyük olan yaralar yağlı boya, meyve ağacı yara macunu veya hazır yara kapatıcı (pasta) ile kapatılır. Bu önlem zorunludur, çünkü ikincil enfeksiyonun girişini sınırlar ve kallus oluşum sürecini destekler.

Budanan dallar bahçeden uzaklaştırılır ve yakılır veya bir odun parçalayıcı kullanılarak öğütülüp organik gübre olarak kullanılır.

Çileklerde, bitkiler temizlenir ve kurumuş yapraklar toplanıp yakılır.

Ahudududa, dökülen yaprakları gömmek için çalıların etrafında çapalama yapılır. Çeşitli lekeler veya büyümeler olan tüm çubuklar ve sürgünler kesilerek çıkarılır. %2'lik Bordo bulamacı ile ilaçlama yapılır.

Siyah frenk üzümü ve kırmızı frenk üzümünde de dökülen yaprakları gömmek için çapalama yapılır ve külleme ile bulaşık sürgünler kesilerek çıkarılır. Uçları kararmış ve şekli bozulmuştur.

Bahçe sanitasyon planı ayrıca şunları içerir: tüm ölü ve hasta ağaçların sökülmesi, kırık dalların kesilmesi ve bitki artıklarının temizlenmesi, ağaç çanaklarındaki toprağın gevşetilmesi. Bahçedeki ürün dağılımı planlanırken, nektar veren bitkilerin ekimi veya dikimi öngörülmelidir; bunlar, çok sayıda zararlı böcek ve larva yok eden bir dizi faydalı tür için barınak ve yiyecek sağlar. Nektar veren bitkiler arasında yonca, üçgül, dereotu, melisa bulunur. Ayrıca bahçede, böcekçil kuşların yuva yapabileceği çalimsı bitkilerin bulunması da tavsiye edilir.

Tarımsal Danışmanlık Hizmeti (Bölge Ofisi – Kyustendil), Tarım Akademisi bünyesindeki Tarım Enstitüsü – Kyustendil, 2022 yılında Tarım Enstitüsü – Kyustendil'in deneysel bahçelerinde kiraz ve erikte meyve verme ve gençleştirme budamasının temel ilkeleri üzerine çevrimiçi pratik seminerler hazırladı. Elmada "ince iğ" terbiye sistemi gösterilecektir. Doç. Dr. Sotirov ayrıca elmada "ince iğ" terbiye sistemini de göstermektedir.

